

NOPAs innspill til Arbeids- og sosialkomiteen statsbudsjett 2027

NOPA er en interesseorganisasjon for komponister, tekstforfattere, låtskrivere og musikkprodusenter. Foreningen har over 1 700 medlemmer og 600 tilknyttede, som skaper musikk og tekst på alle språk og i alle sjangre. NOPA arbeider for opphavernes rettigheter og rammebetingelser, og bidrar med kompetanse og nettverk for medlemmer og bransje.

Felles for NOPAs medlemmer er at det finnes få, om noen, ansettelsesforhold for de som skaper musikk og sangtekst. De aller fleste skaper sin egen arbeidsplass. I NOPAs siste medlemsundersøkelse (2024) oppga 63% at de fikk størstedelen av sin kunstneriske inntekt gjennom enkeltpersonforetak, ca. 15% gjennom AS, DA eller ANS, og rundt 10% via fast ansettelse.

Sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende

Selvstendig næringsdrivende – særlig de med lave og ustabile inntekter – har større utfordringer med opptjening av rettigheter til trygd og velferdsytelser. Dette er ikke nytt for NOPA, som representerer mange med såkalt «lappeteppeøkonomi».

Flere rapporter har de senere årene dokumentert at selvstendig næringsdrivende og frilansere har dårligere vilkår enn arbeidstakere. I flere år har NOPA opplevd at det har vært politisk vilje til å styrke de sosiale ordningene for selvstendig næringsdrivende. Blant annet ble dette slått fast i Hurdalsplattformen, og i programmene som flere av partiene på Stortinget nå styrer etter. NOPA opplever likevel at arbeidet med forbedringer av de sosiale ordningene for selvstendig næringsdrivende nå har stoppet opp.

NOPA ber derfor komiteen INSTENDIG om konkrete tiltak, for eksempel en økning av sykepengedekningen til 100% fra 17. sykedag.

Dette ville utjevnet noe av forskjellen mellom arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende, på en enkel og treffsikker måte. Et slik tiltak vil også være i tråd med partiprogrammene til blant andre Rødt, MDG og Senterpartiet som vil bedre de sosiale ordningene for selvstendig næringsdrivende.

Minstefradrag for enkeltpersonsforetak

En annen måte å styrke sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende på, kan være å innføre et minstefradrag. Dagens system gir en skattemessig ulempe sammenlignet med arbeidstakere, særlig når kostnadene som kan fradragsføres er lave. Et minstefradrag vil ikke redusere pensjonsgivende inntekt og vil dermed også bidra til høyere pensjonsopptjening.

NOPA ber om at det innføres et minstefradrag for enkeltpersonforetak for å jevne ut skattemessige forskjeller mellom arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende, og for å styrke pensjonsgrunnlaget i denne gruppen.

Spesialisert ressursenhet i NAV for kunstnere med «lappeteppeøkonomi»

Flere organisasjoner i kulturfeltet har lenge foreslått at det opprettes en spesialisert NAV- enhet som kan bygge opp særskilt kompetanse på kulturfeltets økonomiske realiteter – blant annet syklusøkonomi og kombinasjonsinntekter. Et slikt kompetansemiljø ville gi mer presis veiledning, bidra til likeverdig saksbehandling og redusere antall feil og ankesaker.

NOU 2025:7 «Musikklandet – flerstemt musikkpolitikk for framtiden»¹ anbefaler et slikt tiltak i kapittel 19.8 Musikknæringen som arbeidslivsarena:

*«Øke kompetanse og sørge for konsistent saksbehandling i Nav for personer med lappeteppeøkonomi, samt bedre rådgivningstjenester om hvilke ordninger som gjelder, beregningsgrunnlag og kombinasjon av ytelser.»
(NOU 2025:7, s. 506)*

Dette er et lavhengende tiltak som i hovedsak krever organisatorisk vilje og ambisjon – ikke økte bevilgninger.

NAV- enhet for kulturfeltet

NOPA viser til anbefalingene i NOU 2025:7 «Musikklandet – flerstemt musikkpolitikk for framtiden» og ber om at det etableres en egen service- og informasjonsenhet i NAV med særlig kompetanse på sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende og frilansere i kunst- og kulturfeltet.

NOPA mener regjeringen og Stortinget nå må levere på løftene som er gitt til selvstendig næringsdrivende og frilansere. En sektor som i stor grad skaper sine egne arbeidsplasser må også ha et minimum av sosial trygghet. Dette handler ikke om særbehandling – men om likebehandling.

11. oktober 2026

1

<https://www.regjeringen.no/contentassets/324fa3fcf33a45569fbe585e553ae90e/no/pdfs/nou202520250007000dddpdfs.pdf>